

Valstybės kontrolė
2018-06-19

LIETUVA TURI SPARČIAU DIDINTI ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ

Lietuva, siekdama didinti konkurencingumą bei įgyvendindama ES reikalavimus ir prisidėdama prie bendro ES tikslo iki 2020 m. sumažinti energijos vartojimą 20 proc., 2014–2020 m. laikotarpiu numatė sutaupyti 11,67 teravatvalandžių (toliau – TWh) galutinės energijos. Tai atitinka metinį elektros energijos suvartojimą šalyje.

Vyriausybė yra numačiusi energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones, ir, praėjus pusei įsipareigojimų įgyvendinimo laikotarpio, sutaupyta 3,9 TWh, t. y. 33,7 proc. Auditorių skaičiavimais, Vyriausybei nesiimant papildomų veiksmų, tikslas nebus pasiektas. Tokiu atveju Lietuvai gresia sankcijos – viena iš jų – 0,6 mln. Eur vienkartinė bauda. Ypač svarbu tai, kad ateityje taupymo reikalavimai tik didės, teigia Valstybės kontrolė, atlikusi auditą „Energijos vartojimo efektyvumo tikslų pasiekimas“.

„Energijos vartojimo efektyvumo didinimas – vienas iš svarbiausių ES ir Lietuvos nacionalinių tikslų, kuriuo siekiama turėti tą patį gyvenimo sąlygų lygį, pagaminti prekę ar paslaugą sunaudojant mažiau energijos. Lietuvoje energijos vartojimas vienam bendrojo vidaus produkto vienetui sukurti, remiantis Eurostatu, yra 1,88 karto didesnis negu ES vidurkis“, – teigia Ekonomikos audito departamento direktorius Julius Lukošius.

Audito metu nustatyta, kad taupymo priemonių įgyvendinimas vėluoja pirmiausiai dėl dvejus metus užtrukusios būtinos teisinės aplinkos sukūrimo, o šių priemonių įgyvendinimas iki šiol nėra tinkamai koordinuojamas. Keturios iš septynių energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių nebuvo pradėtos vykdyti iki 2016 m. pabaigos. Trys naujos priemonės, turinčios generuoti 48 proc. sutaupymų, buvo patvirtintos ir pradėtos vykdyti likus mažiau nei pusei įgyvendinimo laikotarpio (2017 m. pabaigoje). Pažymėtina, jog, prasidėjus audito procedūroms, pastebimas ryškus priemonių įgyvendinimo postūmis, tačiau būtino spurto dar nėra, todėl išlieka tikslo nepasiekimo rizika.

Auditoriai pastebi, kad, vykdant Viešųjų pastatų atnaujinimo programą, 2014–2017 m. nebuvo atnaujinta nė vieno pastato. Vėluojant vykdyti programą neužtikrinama, kad kiekvienais metais būtų atnaujinama mažiausiai 3 proc. šių pastatų. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu Europos aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos Aplinkosaugos audito darbo grupė (angl. EUROSAT WGEA) taip pat atlieka auditą – vertina, ar šalis yra pasirengusios įgyvendinti ir laikytis viešojo sektoriaus pastatų energinio naudingumo reikalavimų, įtvirtintų energijos vartojimo ir pastatų energetinio efektyvumo direktyvose. Auditą planuojama baigti ir rezultatus pristatyti iki š. m. spalio mėnesio.

Valstybės kontrolės duomenimis, įgyvendinant priemonę Daugiabučių namų atnaujinimo programa, turinčią generuoti 2,67 TWh energijos sutaupymų (arba beveik 23 proc. visų sutaupymų), iki 2016-12-31 jau buvo sutaupyta 2,1 TWh (arba beveik 18 proc. visų sutaupymų), t. y. daugiausia iš visų energiją taupančių priemonių. Jos įgyvendinimui 2014–2017 m. jau investuota 513 mln. Eur. Daugiabučių namų atnaujinimo fonduose 2017-12-31 buvo likę 87,8 mln. Eur, todėl, įgyvendinant Vyriausybės programoje numatytą tikslą atnaujinti po 500 daugiabučių kasmet, tikėtina, kad šių lėšų nepakaks. Todėl valdant riziką, būtina numatyti atitinkamą lėšų poreikį.

Siekiant, kad energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje numatyti tikslai būtų pasiekti laiku, Valstybės kontrolė atkreipia dėmesį į tai, jog reikalinga nuolatinė energijos efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimo stebėseną ir efektyviai veiktų esamos ir papildomos priemonės.

Tam būtinas visų suinteresuotų šalių bendradarbiavimas, veiksminga priežiūros sistema ir parlamentinė kontrolė.

Valstybinio audito ataskaita: [Energijos vartojimo efektyvumo tikslų pasiekimas](#) >>>

Komentarams: Julius Lukošius, Valstybės kontrolės Ekonomikos audito departamento direktorius tel. 266 6760, el. p. julius.lukosius@vkontrolė.lt

GRESIA SANKCIJOS LIETUVOS ENERGETIKAI

www.kauno.diena.lt

2018-06-19

Artūras Ketlerius ELTA

Lietuva nepasieks užsibrėžto tikslo 2014-2020 metais sutaupyti 11,67 teravatvalandžių (TWh) energijos, jeigu Vyriausybė nesiims papildomų veiksmų. Tokias išvadas padarė auditą atlikusi Valstybės kontrolė.

Dėl to Lietuvai galėtų grėsti iki 600 tūkst. eurų vienkartinė bauda.

„Vyriausybė yra numačiusi energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones, ir, praėjus pusei įsipareigojimų įgyvendinimo laikotarpio, sutaupyta 3,9 TWh - t. y. 33,7 proc. Auditorių skaičiavimais, Vyriausybei nesiimant papildomų veiksmų, tikslas nebus pasiektas“, - teigiama pranešime.

Pasak Valstybės kontrolės, nustatyta, kad taupymo priemonių įgyvendinimas vėluoja pirmiausiai dėl dvejus metus užtrukusios būtinos teisinės aplinkos sukūrimo, o šių priemonių įgyvendinimas iki šiol nėra tinkamai koordinuojamas. Keturios iš septynių energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių nebuvo pradėtos vykdyti iki 2016 metų pabaigos. Trys naujos priemonės, turinčios generuoti 48 proc. sutaupymų, buvo patvirtintos ir pradėtos vykdyti, likus mažiau nei pusei įgyvendinimo laikotarpio (2017 m. pabaigoje).

Auditoriai nurodo, kad, prasidėjus auditui, pastebėtas ryškus priemonių įgyvendinimo postūmis, „tačiau būtino spurto dar nėra“.

„Lietuvoje energijos vartojimas vienam bendrojo vidaus produkto vienetui sukurti, remiantis Eurostatu, yra 1,88 karto didesnis negu ES vidurkis“, - pranešime teigia Ekonomikos audito departamento direktorius Julius Lukošius.

Pasak pranešimo, auditoriai pastebi, kad, vykdant Viešųjų pastatų atnaujinimo programą, 2014-2017 metais nebuvo atnaujinta nė vieno pastato. Vėluojant vykdyti programą neužtikrinama, kad kiekvienais metais būtų atnaujinama mažiausiai 3 proc. šių pastatų.

Šiuo metu Europos aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos Aplinkosaugos audito darbo grupė (angl. EUROSAT WGEA) taip pat atlieka auditą - vertina, ar šalis yra pasirengusios įgyvendinti ir laikytis viešojo sektoriaus pastatų energinio naudingumo reikalavimų, įtvirtintų energijos vartojimo ir pastatų energetinio efektyvumo direktyvose. Auditą planuojama baigti ir rezultatus pristatyti iki š. m. spalio mėnesio.

Valstybės kontrolės duomenimis, įgyvendinant priemonę Daugiabučių namų atnaujinimo programa, turinčią generuoti 2,67 TWh energijos sutaupymų (arba beveik 23 proc. visų sutaupymų), iki 2016 metų pabaigos jau buvo sutaupyta 2,1 TWh (arba beveik 18 proc. visų sutaupymų) - t. y. daugiausia iš visų energiją taupančių priemonių.

„Jos įgyvendinimui 2014-2017 metais jau investuota 513 mln. eurų. Daugiabučių namų atnaujinimo fonduose 2017 metų pabaigoje buvo likę 87,8 mln. eurų, todėl, įgyvendinant Vyriausybės programoje numatytą tikslą atnaujinti po 500 daugiabučių kasmet, tikėtina, kad šių lėšų nepakaks. Todėl valdant riziką būtina numatyti atitinkamą lėšų poreikį“, - rašoma pranešime.

Energetikos ministerija teigia, kad, atliekant auditą, nebuvo vertinamos dvi šios Vyriausybės Energetikos ministerijos pernai patvirtintos priemonės, kurios, anot jos, leis pasiekti proveržį ir pagerins energijos efektyvumo rodiklius.

Pasak ministerijos, pirma priemonė - tai Energetikos ministerijos pasirašyti susitarimai su valstybei priklausančiomis energetikomis įmonėmis, kuriais įmonės įsipareigojo iki 2020 metų sutaupyti 1,9 TWh energijos, neuždedant papildomos naštos ant vartotojų pečių.

Taip pat yra pasirašyti susitarimai su energijos tiekėjais dėl vartotojų informavimo apie energijos efektyvumo priemones ir jų naudą. Tai taip pat prisidės prie ES direktyvos tikslų įgyvendinimo.

Antra priemonė - viešųjų pastatų atnaujinimas. Siekiant spartesnio energijos sutaupymo viešųjų pastatų srityje, Vyriausybė gegužės mėnesį pritarė Energetikos ministerijos siūlymams įpareigoti visas ministerijas, kurioms priklauso šimtai neefektyvių pastatų, tokius pastatus atnaujinti arba jų visiškai atsisakyti. Iki šiol valstybės institucijos nebuvo motyvuotos atnaujinti joms priklausančius neefektyvių pastatų, kadangi tai nesukeldavo joms jokių finansinių pasekmių. Pagal naują tvarką, jeigu nebus priimami jokie sprendimai dėl energetiškai neefektyvių pastatų, institucijai bus skiriamas mažesnis finansavimas iš biudžeto su energija susijusioms išlaidoms padengti. Šiuo metu procesas jau išibėgėja ir yra pasirašytos devynios sutartys dėl viešųjų pastatų atnaujinimo

Pasak pranešimo, taip pat Energetikos ministerija kuria ir naujas papildomas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, kurios, jeigu joms bus pritarta ši mėnesį Seime, įsigalios nuo 2019 metų pradžios. Viena jų, tai yra diferencijuoto VIAP mokesčio taikymas energijai imliai pramonei, kas reiškia, kad susigrąžintos lėšas už VIAP bus nukreiptos į įmonės energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.